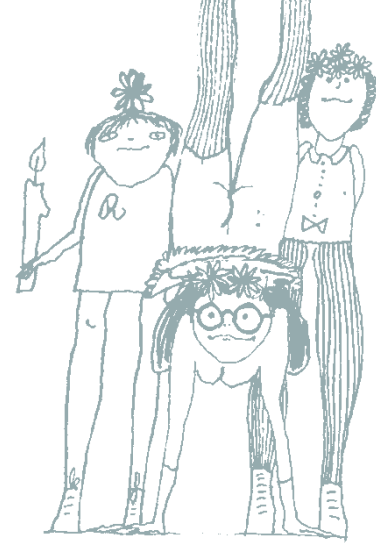

Semafor

v roce 2008

Text **Eva Pivodová**

„Stále tvrdošíjně navazujeme na to, co jsme kdysi začali s Jiřím Šlitrem. Semafor stojí pořád na stejných základních kamenech – hudbě, humoru a naší specifické poetice. Ale samozřejmě jak léta běží, objevují se různé módy, které vyvstanou a odejdou, takže se podoba Semaforu přece jenom trochu mění,“ míní ředitel Divadla Semafor Jiří Suchý.

O Semaforu a osobnostech s ním spojených se už roky píše ve školních učebnicích. Raná historie této legendární divadelní scény je vlastně už notoricky známa, méně se však paradoxně ví o její současnosti. Pátrání po proměnách Semaforu ve třetím tisíciletí však bohužel ústí do smutné ironie ve chvíli, kdy existuje reálná možnost, že by se po všech prožitých úspěších i útrapách Semafor nemusel své 50. sezony vůbec dočkat – to kvůli vývoji kolem financování pražských divadel. I přesto Jiří Suchý zachovává optimismu, a stejně jako před pěti lety na kritickou popovodňovou situaci reaguje i na problémy těchto dní po svém – uvedením satirické divadelní inscenace Děti kapitána Granta. „Pořád věřím, že to dobře dopadne,“ usmívá se.

Alfa, Karlín, Dejvice

Grantová politika pražského magistrátu zdaleka není první zásadní překážkou, s níž se divadlo musí ve své novodobé historii potýkat, byť se zdá být tou nejosudovější; Semafor měl během posledních patnácti let především smůlu na vlastní, pevné zázemí, a proto si jen těžko mohl udržovat stále publikum - a koneckonců také herecký soubor. Poté, co v roce 1993 muselo divadlo opustit prostor v bývalé pasáži Alfa na Václavském náměstí, účinkoval soubor na různých pražských scénách, než se o dva roky později nastalo přestěhoval do malého sálu v podzemí Hudebního divadla Karlín.

Druhá polovina devadesátých let znamenala mimo jiné odchod mnoha členů souboru – především do světa muzikálů (Tomáš Trapl, Leona Machálková a další). Vedle hlavní semaforové dvojice Jiřího Suchého a Jitky Molavcové setrval ještě he-

„*Bud' pochváleno divadlo!*“
Jitka Molavcová s Jiřím Suchým
zpívají, hrají a tančí...

rec Václav Kopta, a konečně kolem roku 2000 došlo k opětovnému oživení a ustálení souboru. Objevilo se několik mladých talentů – například Lucie Černíková či Michal Stejskal, připojil se také Jiří Štědroň.

Povodeň v roce 2002 ale vše převrátila naruby, Semafor přišel o vybavení, kulisy, archivy, a hlavně o svůj prostor. Soubor se opět na dlouhé měsíce ocitl bez stálého působiště, pohromu ale naštěstí soudržně ustál. A pak se na divadlo obrátilo štěstí – získalo nový domov ve zrekonstruovaném prostoru bývalé taneční Globus v Dejvicích.

Repertoár pro všechny

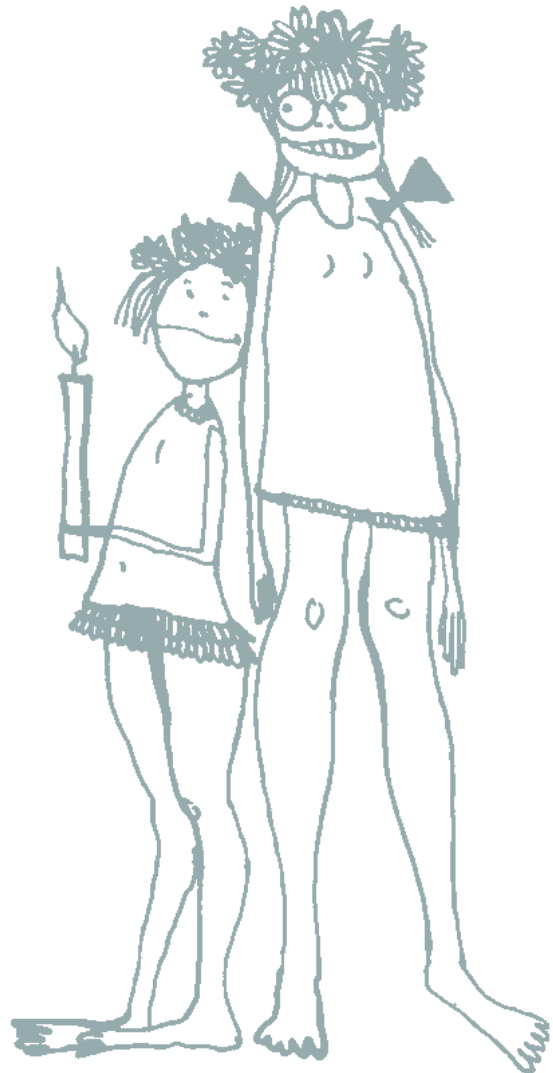
V říjnu 2005 byl dejvický Semafor, kde soubor hraje dodnes, slavnostně otevřen. Útulné divadlo, vystavěné jakoby ve stylu semaforové poetiky, se může chlubit i originální oponou, kterou po vzoru Hynaise namaloval Jiří Suchý. Vedle drobnějších divadelních her, jako je například podobenství o bulváru Jako když tiskne či inscenace Sukně smutnou jehlou spíchnutá, vstoupily na prkna Semaforu zcela nové, „velkoformátové“ hry – muzikál Lysistrata či v obnovené premiéře (po 43 letech) Sekta. Jiří Suchý stále myslí i na náročnější diváky, kterým nevádí mírné odchýlení od tradičního semaforového charakteru, a tak složením hudby ke zpěvohře Pokušení svatého Antonína přizval třeba skladatele Vladimíra Franze. Semaforová produkce navíc nedávno pronikla až do Národního divadla – jazzová opera Dobře placená procházka Jiřího Suchého a Jiřího Šlitrů v režii Miloše Formana měla premiéru v roce 2007. Lze říci, že ačkoli známé semaforové malé formy poněkud povyroستly, základní charakter divadla i nadále setrval.

Známe slova rozbředlá jak těsto
Hustá jako vylidněné město
Slova dutá která znějí přesto
Přesto že je pro ně škoda slov

[ze hry ...nikoho nezabije]

Píšu jinak než před 49 lety, říká Jiří Suchý

Kdo ví co mohlo by se stát
Kdyby sny přestaly se zdát
Spalo by se bez únavy
A ráno by pukly hlavy nám

[ze hry ...nikoho nezabije]

Jak se vede v roce 2008 divadlům malých forem jako je Semafor?

To, čemu se v 60. letech říkalo malé formy, přestalo táhnout. Když se k nám dostaly v 90. letech velké světové muzikály, bylo to pro publikum něco nového, veliká podívaná, a ovlivnilo je to natolik, že návštěvnost našich skromných představení začala rapidně klesat.

Jak jste se s tím vyrovnávali?

Museli jsme se podřídit požadavkům doby, a aniž bychom zradili naše základní kameny, a tak jsme k nim přidali tu podívanou. Třeba v Lysistratě hraje dnes pětadvacet lidí, což je na Semafor opravdu dost velký počet – a hrálo by i více, ale to už by se nevešli na scénu. Také díky tomu, že jsme se usadili, můžeme dělat inscenace, které jsme si nikdy dřív nemohli dovolit, stali jsme se najednou divadlem ne-malých forem, spíš forem středních, a lidem se to velmi líbí.

V čem ještě se dnešní Semafor výrazněji liší od své původní podoby?

Když jsme v roce 1959 začínali, hráli jsme v Semaforu hlavně rock'n'rolly a jazzovou hudbu, nebo písničky ovlivněné jazzem a rock'n'rollem. Dnes už jazz ani rock'n'roll nejsou tím nejmódnějším. Jazz nás sice ovlivňuje pořád, ale máme tu i hudbu trochu jiných žánrů, takže v tom se tehdejšímu Semaforu vzdalujeme.

Předpokládám, že se musel také změnit způsob vaší práce.

Přece jenom se mi za čtyřicet devět let Semaforu nadělaly nějaké ty zkušenosti. Píšu úplně jinak, než jsem psal tehdy, také mi to déle trvá, protože dřív jsem psal trochu nezodpovědně – sedl jsem si, napsal hru a za pět neděl jsme ji už zkoušeli. Dnes na hře většinou pracuju rok

nebo rok a půl, než ji „vypustím“. Také jazykově jsou hry díky mým zkušenostem vybroušenější než kdysi.

Kdo na vás dnes vlastně chodí?

V šedesátých letech to byli především mladí lidé, kdo má rád Semafor dnes?

Jak mládež, tak pamětníci stále tvoří dost početné menšiny našeho publika. Nicméně zatímco třeba v 60. letech k nám chodila mládež tak z osmdesáti procent – protože jazz a rock'n'roll byly tehdy skutečně módním artiklem, dnes je základem našeho publika střední věk, nejtypičtější je našim divákům okolo čtyřiceti let. Takže na tuto kategorii se obracíme především.

Mám pocit, že soubor Semaforu se ale naopak omladil.

Ano, je tu vesměs mládež, většinu souboru tvoří lidé mezi osmnáctým a třicátým rokem. Ale ten soubor byl vlastně poměrně mladý vždycky, protože jsme byli všichni mladší. Kdežto teď ten věkový průměr Jitka Molavcová a já trochu kazíme.

Jedete na plný plyn, člověk by vůbec neřekl, v jak těžké chvíli se nyní nacházíte. Nedávno měl premiéru satirický kabaret Děti kapitána Granta, který vznikl jako reakce na nový způsob rozdělování grantů pro pražská divadla. Jak se vám pracuje pod tlakem?

Jsem na to takhle zvyklý. Když nám v roce 2002 divadlo doslova odnesla voda, volali mi, ať okamžitě přijedu, že je voda až ke stropu a ještě sedm metrů nad ním. Ale já jsem si říkal – co tam budu dělat? A začal jsem psát popovodňovou revue. To nám to pěkně začíná. Za pět týdnů po povodni už byla premiéra – a velice

Bud' pochváleno divadlo

Kde autor šetří slovy *A nechá aby napadlo* To hlavní divákovi
Zpěváků a herců sbory Postavte se do šiku
Chvalte písni reflektory Noviny a kritiku Bud' pochváleno divadlo
Kde vědí co se sluší A které dneska omládlo Pro blaho vašich duší

[ze hry ...nikoho nezabije]

úspěšná. Takže když je to nutné, dovedu psát velmi rychle.

Skutečně hrozí, že Semafor v tomto roce skončí?

Není vyloučené, že padesátá sezona nebude. Pořád doufám, že se nějaké řešení najde, ale pro jistotu na to už veřejnost připravuju, aby to pak nebyl blesk z čistého nebe. Rozjeli jsme poměrně ostrou kampaň proti pražskému magistrátu, poněvadž jeho kroky jsou nesmyslné. Nikde na světě neexistuje přístup, že čím větší divadlo a větší příjmy, tím větší grant dostane. Vždyť granty se dávají právě tam, kam nedosáhne ruka trhu. Místo toho nám naše příspěvky berou a dávají je velkým, výdělečným divadlům.

Jak je na tom Semafor dnes finančně?

Počítali jsme s grantem k 1. únoru a dostali jsme ho se čtyřměsíčním zpožděním. Žili jsme na dluh, několik firem nám dokonce půjčilo peníze. Řada herců nedostala čtyři měsíce žádnou výplatu.

V květnu jsme dostali grant, který nám ještě silně snížili, zaplatili jsme dluhy a do příštího února nemáme peníze. Jsme schopni vydělat na polovinu toho, co divadlo potřebuje – na gáze a základní věci, ale už ne na ty další nadstavby – jako různá pojištění nebo nákladnější výpravu pro premiéru. To bychom museli hrát dvakrát denně.

Takže plánujete, nebo neplánujete do budoucna?

Zabalil jsem plánovanou obnovu tří her – Kytice, Fausta a Jonáše, které měl Semafor uvést v sezoně předcházející jeho padesátinám, ale zato mám už částečně napsanou hru se zvláštním názvem Já jsem otec Bemle a já matka Žemle. Bude to opak Sekty – velmi lidově přístupná hra, samozřejmě s určitou literární úrovní, hra vyloženě recesistická až dadaistická, s Václavem Koptou a Olgou Patkovou v hlavních rolích.

Takže oslava 50 let Semaforu se přece jen konat bude?

Uvažuji o tom, že i kdyby Semafor skončil, nějak symbolicky padesátiny oslavíme. Na 30. října 2009 jsme si rezervovali Smetanovu síň Rudolfiny – už loni před Vánocemi jsme tam dělali koncert spolu s Českým národním symfonickým orchestrem. Znělo to nádherně, když hráli naše písničky, tak jsem si říkal, že to by byla důstojná oslava.

A co by dělal pak Jiří Suchý bez Semaforu?

Říkali jsme si s Jitkou Molavcovou, že bychom provozovali koncertní činnost, občas spolu někde vystoupili – pořád bychom se připomínali a doufali v lepší časy. Co vy víte, třeba na šedesátou sezonu by se už Semafor mohl zase vrátit. ■

Taky všeobecně známo jest to
Slovo že může být prázdné gesto
Naštěstí jsou ještě tady
Slova pevná jako hrady
Slova pevná jako kov

[ze hry ...nikoho nezabije]

